

Міністерство внутрішніх справ України

Харківський національний університет внутрішніх справ

**ШЛЯХ УСПІХУ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
(ДО 26 РІЧНИЦІ ЗАСНУВАННЯ
ХАРКІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ ВНУТРІШНІХ СПРАВ)**

Матеріали міжнародної науково-практичної конференції

(20 листопада 2020 року, м. Харків)

**Харків
ХНУВС
2020**

ПАНОВА О. О. Адміністративно-деліктологічна характеристика правопорушень у сфері незаконного виробництва, придбання, зберігання, перевезення, пересилання наркотичних засобів або психотропних речовин без мети збуту в невеликих розмірах (ст. 44 КУпАП).....	385
ПАРФЕНТІЙ Л. А. Перспективи створення в Україні єдиного правоохоронного органу у сфері економічної безпеки	389
ПЕРЦЕВА В. А. Культура як система: особливості побутування	393
ПЕТРОВСЬКА С. А., ЦИБУЛЬКО В. А. Актуальні питання залучення інвестицій до регіону.....	394
НОЖНОВА М. О., ЖУРІД В. І., ГІНОСЯН Д. А. Передпольотна підготовка льотного складу та розробка інформаційної підтримки для прийняття рішень.....	396
ПІСТРЕНКО Н. С. Конституційно-правове регулювання державно-церковних відносин в Україні	399
ПІХУРЕЦЬ О. В. Окремі питання здійснення суб'єктивних виключних патентних прав.....	400
ПОГОРІЛЕЦЬ О. В. Каністерапія, як одна з можливостей використання службових собак після встановлення їх неспроможності нести службу.....	402
ПОДОРОЖНІЙ А. Ю. До проблеми використання досвіду США та Японії щодо правового регулювання притягнення працівників до дисциплінарної відповідальності в українських реаліях.....	406
ПОДОРОЖНІЙ Є. Ю. Соціально-правові проблеми забезпечення конкурентоспроможності професії працівника поліції.....	408
ПОПОВА С. М. Сучасний стан правового забезпечення децентралізації в умовах розвитку держави.....	411
ПРОКОПЕНКО О. Ю., БУЛАТІН Д. О. До питання щодо взаємодії з громадою під час здійснення превентивної діяльності поліцією в окремих країнах ЄС.....	414
ПРОХОРЧЕНКО Г. О. Житлово-побутові умови працівників залізничного транспорту у 30-х роках ХХ ст.....	417
ПУЗАНОВА Т. А. Правова охорона материнства та дитинства у сфері трудових відносин у другій половині ХІХ – на початку ХХ ст.	419
РАДЧЕНКО О. І. Категорії громадян і конституційний принцип рівноправності громадян: співвідношення змісту	421
РЕЗАНОВ С. А. Щодо реалізації змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення стосовно запобігання поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19)	424
РЕЙДА О. А., ІВЛЄВА К. С. Основні труднощі передавання граматичних явищ під час перекладу англійських текстів військового характеру	426

3. Закон про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо запобігання поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19) : проект Закону України від 17.07.2020 № 3891. База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=69540 (дата звернення: 12.11.2020).

4. Про Національну поліцію : Закон України від 2 липня 2015 р. № 580-VIII. База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19> (дата звернення: 08.10.2019).

Одержано 13.11.2020

УДК 81'25:355.343.18

Ольга Андріївна РЕЙДА,

старший викладач кафедри іноземних мов
Білоцерківського національного аграрного університету;
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2227-7994>;

Катерина Сергіївна ІВЛЄВА,

старший викладач кафедри інтелектуальних комп'ютерних систем
Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»;
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9539-4086>

ОСНОВНІ ТРУДНОЩІ ПЕРЕДАВАННЯ ГРАМАТИЧНИХ ЯВИЩ ПІД ЧАС ПЕРЕКЛАДУ АНГЛІЙСЬКИХ ТЕКСТІВ ВІЙСЬКОВОГО ХАРАКТЕРУ

Мова – це засіб спілкування, який існує у двох матеріальних функціональних формах — звуковій та графічній, які утворюють два види мовлення – усний та писемний. Здатність спілкуватись іноземною мовою означає, що особистість володіє іноземною комунікативною компетенцією, зміст якої зумовлений мовною, мовленнєвою та соціокультурною компетенціями.

Мовна компетенція включає мовні знання, які ще називають аспектами мови, — лексичні, граматичні, фонетичні та орфографічні, а також, відповідні навички. Мовленнєва компетенція включає чотири види компетенції, які відповідають чотирьом видам мовленнєвої діяльності (ВМД): уміння з аудіювання, говоріння, читання та письма. Існує також допоміжний вид мовленнєвої діяльності, який передає зміст висловлювання або письмового повідомлення засобами іншої мови, – **переклад**. Деякі спеціалісти вважають переклад п'ятим видом мовленнєвої діяльності, який подвоює компоненти комунікативного акту з метою адекватного та повноцінного передавання інформації, коли коди (мови), якими користуються, не співпадають.

Весь обсяг текстів для перекладу класифікують за використаними мовними засобами: образні засоби частіше за все є притаманні художнім текстам; наукові статті, технічна документація характеризуються наявністю великої кількості термінів. Науково-технічний переклад – це переклад спеціальний, а оскільки у військових перекладах доводиться мати справу з текстами, що містять дуже багато військових термінів, то їх також можна зарахувати до спеціального виду перекладу. Тобто **військовий переклад** є одним з видів спеціального перекладу з яскраво визначеною військовою комунікативною функцією.

Військовий переклад є одним з видів спеціального перекладу з яскраво вираженою військовою комунікативною функцією.

Актуальність представленого дослідження зумовлена, з одного боку, тенденцією до стрімкого поширення нових військових термінів та розширенням зв'язків України з іноземними державами, отже, зумовлена спрямуванням сучасних перекладознавчих досліджень на комплексний підхід до подолання граматичних труднощів перекладу.

Характерною рисою військового перекладу є велика термінологічність та надзвичайно точне, чітке викладення матеріалу при відсутності образно-емоційних засобів. До власне військових матеріалів належать усі науково-технічні матеріали та акти управління, пов'язані із життєдіяльністю

військ та військових закладів збройних сил. Військово-художня література, військова публіцистика та військово-політичні матеріали є військовими лише за своєю цілеспрямованістю і тематикою, а загалом мають усі риси, притаманні суспільно-політичним, публіцистичним та художнім текстам. Однак, усі військові матеріали відрізняються від інших насиченістю спеціальною військовою лексикою, широким використанням військової та науково-технічної термінології, наявністю стійких словосполучень, характерних лише для військової сфери спілкування, великою кількістю військової номенклатури та спеціальних скорочень, використовуваних лише у військових матеріалах.

У військовому перекладі дуже велике значення має точність перекладу, бо перекладений матеріал може слугувати основою для прийняття важливих рішень, проведення військових операцій тощо. Саме тому адекватність перекладу військових матеріалів передбачає точне передавання не лише змісту матеріалу, а й його структурної форми, порядку розташування матеріалу, послідовності викладення.

Основні принципи, способи, прийоми та методи перекладу взагалі та спеціального перекладу зокрема є характерними і для військового перекладу. Однак через іншу комунікативно-функціональну спрямованість цей вид перекладу має специфічні риси, пов'язані з особливостями граматики, лексики та стилю іноземних військових матеріалів.

Синтаксичні явища, характерні для військових матеріалів, можуть створювати труднощі під час перекладу. Зв'язок слів у реченні оформлюється граматично. Граматичні форми та конструкції виражають граматичне значення, пов'язане із лексичним значенням слів. Саме тому під час перекладу необхідно враховувати як граматичні зв'язки слів, так і граматичне значення переданих форм і конструкцій.

Вибирати граматичні засоби під час перекладу потрібно, урахувавши їх значення та зіставляючи близькі граматичні явища двох мов. У граматичних системах обох мов є як співвідносні граматичні явища (категорія частин мови, категорія числа та ін.), так і явища, що не мають відповідностей в іншій мові (артиклі, герундій), тому потрібно знати особливості граматичних відповідностей і невідповідностей, способи їх передавання засобами іншої мови, добре розумітися на системі лексико-граматичних значень обох мов, враховувати весь комплекс складної взаємодії їх лексики та граматики. При цьому завжди треба пам'ятати, що вибір граматичної форми в перекладі залежить не лише від граматичної форми оригіналу, а й від її лексичного наповнення.

Основні труднощі передавання граматичних явищ англійських текстів є характерними і для військових матеріалів англійською мовою. Однак найбільші труднощі зазвичай виникають під час перекладу конструкцій з дієсловом-присудком у пасивному стані, герундіальних, дієприкметникових та інфінітивних зворотів, а також неповних речень і кліше (у бойових документах).

Граматичні конструкції в англійській та українській мовах мають відмінності:

1. Пасивні конструкції в англійській мові вживаються частіше, ніж в українській мові;
2. Пасивні конструкції англійської мови мають свої особливості, які відрізняються від пасивних конструкцій української мови.

Більш поширене вживання пасивних конструкцій в англійській мові пов'язане із загальним характером граматичної будови англійської мови, і перш за все майже повною відсутністю відмінків. Якщо українською мовою одну і ту ж думку можна висловити у різний спосіб: *це обладнання закупили згідно з контрактом або це обладнання було куплено згідно з контрактом*, то англійською мовою можлива тільки одна конструкція: *This equipment was bought according to the contract.*

У сучасній англійській мові виконавця дії позначають приблизно у 20% випадках вживання пасивних конструкцій. Виконавця дії позначають у формі прийменникового звороту із прийменником *by*: *This article was written by a journalist.* — *Ця стаття була написана журналістом.*

Важливою характеристикою англійського військового та науково-технічного стилю є прагнення до стислості і компактності викладення, що відображається у широкому використанні еліптичних (неповних) конструкцій. Неправильне розуміння таких конструкцій призводить до нісенітниць у перекладі: *a remote tank (a remote operated tank); a liquid rocket (a liquid fuelled rocket).*

У військовій та науково-технічній літературі часто випускають, тобто не вживають означений артиклі там, де в текстах іншого типу його вживання вважають абсолютно обов'язковим.

Через послідовність та доказовість наукового способу викладення матеріалу наявне підвищене використання причинно-наслідкових сполучників і логічних зв'язок типу *since, therefore, thus, so* тощо.

Частоту використання пасивних конструкцій можна пояснити тим, що описуючи процес або механізм, увагу зосереджують на них самих, а не на тому, хто виконує дію. В англійській військовій мові безособовості досягають саме широким використанням пасивних конструкцій: *The question is being studied...* Питання вивчають...; *The problem is investigated ...* Проблема досліджується... і т. д.

Висновок. Отже, найтипівішими граматичними труднощами перекладу англійських віськових текстів є переклад конструкцій пасивного стану, інфінітивних і дієприкметникових конструкцій. Лексичне й граматичне значення англійських дієслівних форм, їх синтаксична функція, входження до складу зворотів, контекстуальне оточення, граматичні особливості українського дієслова, норми мови перекладу визначають обсяг граматичних трансформацій, які зачіпають як морфологічні характеристики слів, так і синтаксичну будову речення загалом.

Список бібліографічних посилань

1. Азимов Э. Г. Словарь методических терминов (теория и практика преподавания языков) / Э. Г. Азимов, А. Н. Щукин. СПб: Златоуст, 1999. 472 с.
2. Алексеева И. С. Профессиональный тренинг переводчика / И. С. Алексеева: СПб: Союз, 2001. 288 с.
3. Балабін В. В. Основи військового перекладу (англійська мова): підручник / В. В. Балабін, В. М. Лісовський, О. О. Чернишов. – К: Логос, 2008. 334 с.
4. Балабін В. В. Сучасний американський військовий сленг як проблема військового перекладу / В. В. Балабін. К.: Логос, 2002. 314 с.

Одержано 16.11.2020

УДК 37.062.3

Алла Володимирівна РЕУТА,

викладач вищої категорії циклової комісії
технічного обслуговування авіаційного транспорту
Кременчуцького льотного коледжу
Харківського національного університету внутрішніх справ;
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6495-6560>;

Інна Олексіївна ДЄРЯБІНА,

викладач вищої категорії циклової комісії
технічного обслуговування авіаційного транспорту
Кременчуцького льотного коледжу
Харківського національного університету внутрішніх справ;
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5164-2976>

ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ОРГАНІЗАЦІЇ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Одним з основних компонентів для навчання є взаємодія між людьми. Але ситуація, пов'язана з загрозою поширення захворювань, які викликані коронавірусом китайського походження, створили новий формат надання освітніх послуг, зокрема організація дистанційного (електронного) навчання в закладах освіти в досить короткий термін часу.

Підхід дистанційного навчання це можливість навчатися та отримувати необхідні знання віддалено від навчального закладу в будь-який зручний час, використовуючи пристрої, що базуються як на комп'ютерній, так і на комунікаційній технології. До таких пристроїв можна віднести персональні комп'ютери, цифрове телебачення, мобільні телефони. Комунікаційна технологія дозволяє використовувати Інтернет, пошту, форуми для обговорення та програмне забезпечення для співпраці.